

Tribiwnlys y Gymraeg Adroddiad Blynyddol 2019 – 2020

Gorffennaf 2020

Tribiwnlys y Gymraeg
Welsh Language Tribunal

Cynnwys

Rhagair		3
Adran 1	Amdanom ni	4
Adran 2	Perfformiad a Datblygiad	9
Adran 3	Uchafbwyntiau Penderfyniadau'r Tribiwnlys	14
Adran 4	Blaenoriaethau Busnes	14
Adran 5	Gwariant	14

Rhagair

Dyma chweched adroddiad y Tribiwnlys a'r un cyntaf i fi fel Llywydd. Mae'r flwyddyn wedi bod yn un llawn o newidiadau. Wrth i'r cyn Lywydd Keith Bush C.F. ymddeol mae'n bwysig cydnabod cyfraniad eang a gwerthfawr Keith i sefydliad a datblygiad y Tribiwnlys. Roedd yn arloeswr yn y ffordd y cyflawnodd hyn a diolch iddo. Braff oedd cael ei arweiniad yn y diwrnod hyfforddi aelodau eleni.

Daeth tymor Nicola Jones a Sara Williams, fel aelodau cyfreithiol a lleyg, i ben hefyd a diolch iddynt am eu cyfraniad gwerthfawr a chydwybodol.

Penodwyd Rhodri Williams C.F. fel yr aelod cyfreithiol newydd a chroeso cynnes iddo fe. Mae eisoes wedi dechrau cyfrannu at y gwaith a braff cael ei brofiad cyfreithiol o fewn y Tribiwnlys. Yr ydym ar fin penodi dau aelod lleyg newydd a braff fydd cael eu cymorth yn y gwaith sydd wedi ehangu dros y flwyddyn ddiwethaf. Diolch i'm cyd-aelodau o'r Tribiwnlys, ac i'r staff gweinyddol sydd wedi cynnal ein gwaith, am eu cyfraniad ardderchog.

Cynyddodd nifer yr achosion eleni ac wrth i'r newidiadau a nodwyd uchod amharu i ryw raddau ar effeithiolrwydd y Tribiwnlys gwelwyd bod effaith ar lwyddiant y Tribiwnlys i gyflawni'r targedau. Bydd pwyslais ar wella effeithiolrwydd yn y flwyddyn sydd i ddod.

Mae'n amlwg bod penodiad Syr Wyn Williams fel Llywydd y Tribiwnlysoedd yng Nghymru yn tynhau'r ffordd y mae'r Tribiwnlysoedd yn gweithredu yng Nghymru. Bydd y gwaith hwn yn parhau. Gyda chyhoeddiad Adroddiad y Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru mae'n amser cyffrous yn y gyfraith yng Nghymru. Fe fydd dipyn o drafodaeth ar hyn ac yn ogystal bydd Comisiwn y Gyfraith Cymru a Lloegr ar fin cychwyn ar brosiect a fydd yn ystyried yr angen am ddiwygiadau deddfwriaethol mewn perthynas â Thribiwnlysoedd Cymru. Mae'n gyfle i ystyried diwygio rhai o ddarpariaethau'r Mesur ac i ystyried terfynau swyddogaethau'r Tribiwnlys ymhellach er mwyn sicrhau awdurdodaeth fwy hollgynhwysol mewn perthynas â hawliau ieithyddol defnyddwyr y Gymraeg yng Nghymru.

Hyderaf y bydd Tribiwnlys y Gymraeg yn mynd o nerth i nerth ac yn esblygu, ar y cyd â'r Tribiwnlysoedd datganoledig eraill, mewn ffyrdd a fydd yn ymateb yn bositif ac yn hyblyg i anghenion dinasyddion Cymru.

Iwan Jenkins

Llywydd Tribiwnlys y Gymraeg

Adran 1: Amdanom ni

Yn yr adran hon:

- Cefndir
- Swyddogaethau'r Tribiwnlys
- Rheolau'r Tribiwnlys
- Cyfarwyddiadau Ymarfer
- Aelodau'r Tribiwnlys
- Hyfforddiant
- Cysylltu â'r Tribiwnlys
- Hygyrchedd y Tribiwnlys

Cefndir

Mae Tribiwnlys y Gymraeg yn dribiwnlys statudol a sefydlwyd o dan adran 120 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ('y Mesur'). Swyddogaeth y Tribiwnlys yw penderfynu ar apeliadau yn erbyn penderfyniadau Comisiynydd y Gymraeg ('y Comisiynydd') mewn perthynas â Safonau'r Gymraeg.

Mae'r Tribiwnlys yn un o'r saith "Tribiwnlys Cymreig" a restrir yn adran 59 o Ddeddf Cymru 2017 ac felly'n dod o dan arweinyddiaeth Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru. Gellid darllen adroddiad blynyddol cyntaf Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru, Syr Wyn Williams, yn www.assembly.wales/laid%20documents/gen-ld12494/gen-ld12494-cy.pdf.

Swyddogaethau'r Tribiwnlys

Mae'r Mesur yn galluogi'r Tribiwnlys i wrando ar y materion canlynol:

1. Apeliadau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiynydd o ran gosod Safonau ar gyrrff a swyddogion sy'n arfer swyddogaethau neu'n cyflenwi gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru.
2. Apeliadau, gan rywun y gwnaed gŵyn yn ei erbyn, yn erbyn dyfarniadau'r Comisiynydd, ar ddiwedd ymchwiliad i'r gŵyn, ei fod wedi methu â chydymffurfio â gofyniad Safon.
3. Apeliadau gan achwynydd yn erbyn dyfarniad y Comisiynydd, ar ddiwedd ymchwiliad nad oedd person y gwnaed gŵyn yn ei erbyn, wedi methu, mewn gwirionedd, â chydymffurfio â safon.
4. Apeliadau yn erbyn camau gorfodi sy'n cael eu cymryd gan y Comisiynydd.
5. Apeliadau yn erbyn hysbysiadau tystiolaeth a roddir gan y Comisiynydd yn ystod ymchwiliad.
6. Adolygiadau o benderfyniadau ar ran y Comisiynydd i beidio ag ymchwilio i gŵyn (neu i derfynu ymchwiliad heb ddod i benderfyniad).

Rheolau'r Tribiwnlys

Mae'r Tribiwnlys yn gweithredu'n unol â'i reolau gweithdrefnol – **Rheolau Tribiwnlys y Gymraeg 2015**. Pwrpas y Rheolau hyn yw sicrhau bod yr holl achosion sy'n dod o flaen y Tribiwnlys yn cael eu trin yn deg, yn gyson ac yn brydlon. Maent yn sicrhau y bydd y rhai sy'n dod ag achos o flaen y Tribiwnlys yn deall yn union pa gamau sydd rhaid iddynt eu cymryd er mwyn i ffeithiau'r anghydfod a'r dadleuon perthnasol fedru cael eu cyflwyno'n

effeithiol i'r Tribiwnlys. Maent hefyd yn sicrhau y bydd pob parti i'r achos yn deall dadleuon partion eraill ac yn medru ymateb iddynt.

Yn ôl adran 123 o'r Mesur, mae dyletswydd ar y Llywydd i wneud Rheolau Tribiwnlys ar yr arferion a'r gweithdrefnau i'w dilyn yn y Tribiwnlys.

Mae Rheolau'r Tribiwnlys yn amlinellu'r canlynol:

- rheolau cyffredinol – sy'n ymdrin â rhai egwyddorion sylfaenol cyffredinol ac yn diffinio'r termau arbennig sy'n cael eu defnyddio yn y Rheolau
- darpariaethau sy'n ymwneud â dewis yr Aelodau o'r Tribiwnlys a fydd yn gwrandawrio achosion unigol
- sut i gychwyn cais i'r Tribiwnlys
- y camau ymarferol y mae'n rhaid eu cymryd er mwyn paratoi achos ar gyfer gwrandawriad
- y pwerau sydd gan y Tribiwnlys i reoli achosion, gan gynnwys y cyfarwyddiadau y gall y Tribiwnlys eu rhoi i bartion ar ba gamau y bydd rhaid iddynt eu cymryd cyn y gwrandawriad
- y drefn ar gyfer gwrandawriadau a phenderfyniadau ffurfiol y Tribiwnlys
- beth sy'n digwydd ar ôl i benderfyniad gael ei wneud, gan gynnwys y trefniadau ar gyfer adolygu penderfyniadau'r Tribiwnlys neu apelio i'r Uchel Lys
- darpariaethau amrywiol eraill, gan gynnwys rheolau gweinyddol ar gofnodi penderfyniadau, cyflwyno dogfennau a mesur terfynau amser.

Cyfarwyddiadau Ymarfer

Awdurdodir y Llywydd, o dan adran 124 o'r Mesur a Rheol 4 o'r Rheolau, i roi Cyfarwyddiadau Ymarfer er mwyn rhoi cyngor ymarferol ar sut i ddehongli a gweithredu'r Rheolau.

Cyfarwyddyd Ymarfer 1 – Cychwyn achos

Mae Rheol 10 o'r Rheolau yn darparu bod yn rhaid i gais i'r Tribiwnlys gael ei wneud trwy gyflwyno i'r Tribiwnlys ddogfen ysgrifenedig (hysbysiad cais). Mae Rheol 12 yn rhagnodi'r wybodaeth y mae'n rhaid ei chynnwys mewn, a chyda, hysbysiad cais.

Pwrpas y Cyfarwyddyd Ymarfer hwn yw cyhoeddi ffurflen a fydd, trwy i geisydd ei defnyddio, yn cynorthwyo'r ceisydd (neu gynrychiolydd y ceisydd) i gydymffurfio â gofynion Rheol 12. Dylid defnyddio'r ffurflen honno ar gyfer cyflwyno hysbysiad cais.

Serch hynny, nid yw'n ofyniad cyfreithiol i ddefnyddio'r ffurflen. Gall ceisydd gyflenwi'r wybodaeth sy'n cael ei rhagnodi gan Reol 12 mewn ffurf arall. Ond bydd defnyddio'r ffurflen yn:

- sicrhau bod yr holl wybodaeth ofynnol yn cael ei rhoi;
- cynorthwyo'r Tribiwnlys i ystyried yr wybodaeth honno yn y dull mwyaf cyson ac effeithiol ag sy'n bosibl.

Cyfarwyddyd Ymarfer 2 - Y Defnydd o Ieithoedd y Tribiwnlys

Mae Rheol 6 o'r Rheolau yn darparu:

- mai ieithoedd y Tribiwnlys yw'r Gymraeg a'r Saesneg;
- bod gan bob parti neu dyst yr hawl i ddefnyddio'r naill iaith neu'r llall yn nhrefodion y Tribiwnlys.

Pwrpas y Cyfarwyddyd Ymarfer hwn yw rhoi cyngor ymarferol ar sut i ddehongli'r Rheolau a sut i roi effaith i weithdrefnau'r Tribiwnlys, mewn modd sy'n unol â Rheol 6.

Yn unol â Rheol 4(4), mae cynnwys y Cyfarwyddyd hwn yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddiadau sy'n cael eu rhoi gan y Tribiwnlys mewn perthynas ag achos penodol.

Mae'r Cyfarwyddyd Ymarfer hwn yn ymwneud, yn unig, â chyfathrebiadau sy'n rhan o drafodion y Tribiwnlys mewn perthynas ag achos penodol ac sy'n cael eu rheoli gan ddarpariaethau'r Rheolau.

Cyfarwyddyd Ymarfer 3 – Arfer swyddogaethau'r Tribiwnlys

Mae'r Cyfarwyddyd Ymarfer hwn yn disgrifio'r trefniadau ar gyfer pennu pwy fydd, fel arfer, yn gwneud penderfyniadau yn enw'r Tribiwnlys. Mae'n darparu, er enghraifft, mai Llywydd y Tribiwnlys (neu aelod arall o'r Tribiwnlys sydd â chymhwyster cyfreithiol) bydd yn delio gyda chwestiynau paratoadol, cyn y bydd achos yn cyrraedd gwrandawriad, tra bydd y gwrandawriad, a'r penderfyniad terfynol ar yr achos, yn nwylo panel o dri aelod o'r Tribiwnlys.

Cyfarwyddyd Ymarfer 4 – Ceisiadau i'r Tribiwnlys i ddileu hysbysiad tystiolaeth

Mae'r Cyfarwyddyd Ymarfer hwn yn cymhwyso gweithdrefnau'r Tribiwnlys i ddosbarth penodol o apeliadau a all godi allan o ymchwiliad gan y Comisiynydd i gŵyn, sef apeliadau i'r Tribiwnlys yn erbyn hysbysiadau tystiolaeth a roddwyd gan y Comisiynydd o dan baragraff 5 o Atodlen 10 i'r Mesur.

Aelodau'r Tribiwnlys

Gweinidogion Cymru sy'n gyfrifol am benodi ac ailbenodi'r Llywydd, Aelodau o'r Tribiwnlys sy'n gyfreithiol gymwys ac Aelodau Lleyg. Penodwyd yr Aelodau ar ôl i'r swyddi gwag gael eu hysbysebu ac ar ôl cyfweiliad cystadleuol gan banel a gynullwyd gan Lywodraeth Cymru. Penodwyd y Llywydd ac Aelodau eraill y Tribiwnlys am dymor o 5 mlynedd.

Llywydd

Y Llywydd sydd â chyfrifoldeb barnwrol dros y Tribiwnlys a'i aelodau.

Aelodau Cyfreithiol

Cyfreithwyr (Bargyfreithwyr neu Dwrneiod) yw'r Aelodau cyfreithiol ac maent yn gyfrifol am lywyddu ar wrandawriadau ac am arfer swyddogaethau mewn perthynas â chamau rhagarweiniol – e.e. rhoi cyfarwyddiadau ynglŷn â'r dystiolaeth a fydd yn cael ei chyflwyno gan bartion.

Aelodau Lleyg

Mae gan Aelodau Lleyg ystod eang o wybodaeth a phrofiad sy'n berthnasol i waith y tribiwnlys. Maent yn chwarae rhan lawn, gyda llais cyfartal i leisiau aelodau eraill (gan gynnwys Aelodau Cyfreithiol) ym mhenderfyniadau'r Tribiwnlys.

Ysgrifenyddiaeth

Mae gweinyddiaeth y Tribiwnlys o ddydd i ddydd yn cael ei dirprwyo i ysgrifenyddiaeth y Tribiwnlys, sy'n ymdrin â'r gwaith rhagarweiniol a'r gwaith o brosesu ceisiadau i'r Tribiwnlys. Mae'r ysgrifenyddiaeth yn ymgynghori â'r Llywydd a/neu'r Aelod cyfreithiol a fydd yn cadeirio gwrandawriad penodol ar unrhyw bwyntiau cyfreithiol a gyfyd yn ystod cyfnodau rhagarweiniol achosion cyn y gwrandawriad, ac yn anfon unrhyw ddyfarniadau a chyfarwyddiadau at y partion yn ysgrifenedig. Mae'r ysgrifenyddiaeth yn bwynt cyswllt ar gyfer Aelodau a defnyddwyr y Tribiwnlys. Mae'r weinyddiaeth yn cael ei darparu, o dan adran 127 o'r Mesur, gan Lywodraeth Cymru.

Penodiadau ac ailbenodiadau

Cafodd Iwan Jenkins ei benodi'n Llywydd ym mis Gorffennaf 2019.

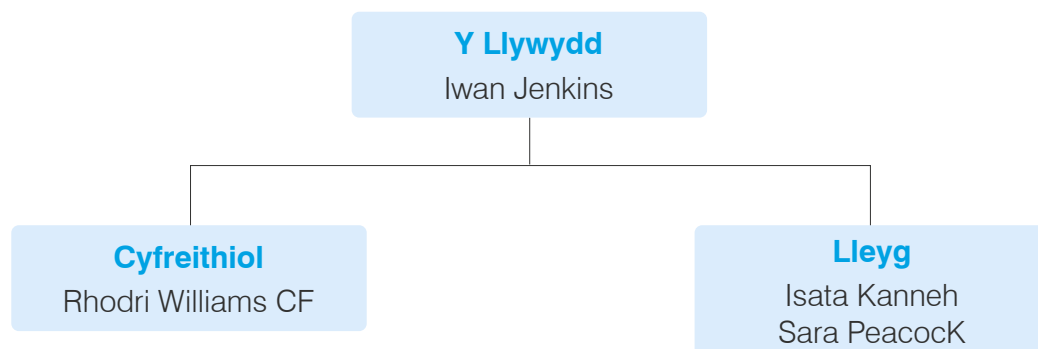
Cafodd Rhodri Williams CF ei benodi'n Aelod cyfreithiol ym mis Hydref 2019.

Cafodd Isata Kanneh a Sara Peacock eu hailbenodi am dymor 5 mlynedd arall ym mis Mawrth 2020.

Ymddeoliadau ac ymwadiadau

Daeth tymor Keith Bush CF fel Llywydd cyntaf y Tribiwnlys i ben ar 31 Gorffennaf 2019.

Daeth tymor Nicola Jones, Aelod cyfreithiol, a Sara Williams, Aelod lleyg, i ben ar 31 Mawrth 2020.

Hyfforddiant

Mae'n ddyletswydd statudol ar Lywydd Tribiwnlys y Gymraeg, o dan adran 133 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, i gynnal trefniadau priodol ar gyfer hyfforddiant aelodau'r Tribiwnlys. Fel rhan o'r trefniadau hynny, cynhaliwyd diwrnod hyfforddi i aelodau ym mis Chwefror 2020 yng Nghaerdydd.

Cynhaliwyd sesiwn hyfforddi ar gyfer holl aelodau a staff y Tribiwnlys ym mis Chwefror 2020, gyda chymorth gan Keith Bush (cyn-Lywydd Tribiwnlys y Gymraeg). Cafwyd ymarferion ymarferol a thrafodaeth ar waith y Tribiwnlys hyd yma.

Cysylltu â'r Tribiwnlys

Dyma fanylion cyswllt Tribiwnlys y Gymraeg:

Cyfeiriad: Tribiwnlys y Gymraeg
Tŷ Derw
Parc Cleppa
Newport
NP10 8BD

Llinell Gymorth y Tribiwnlys: 03000 256702

E-bost y Tribiwnlys: tyg@llyw.cymru

Gwefan y Tribiwnlys: tribiwnlysygymraeg.llyw.cymru

Hygyrchedd y Tribiwnlys

Mae croeso i chi gyfathrebu gyda'r Tribiwnlys yn Gymraeg neu Saesneg. Mae Rheol 6 o'r Rheolau yn darparu:

- mai ieithoedd y Tribiwnlys yw'r Gymraeg a'r Saesneg
- bod gan bob parti neu dyst yr hawl i ddefnyddio'r naill iaith neu'r llall yn nhrefodion y Tribiwnlys.

Mae [Cyfarwyddyd Ymarfer 2](#) yn rhoi cyngor ymarferol ar sut i ddehongli a gweithredu'r Rheolau mewn modd sy'n unol â Rheol 6.

Gwnewch yn siŵr eich bod yn rhoi manylion unrhyw anghenion ychwanegol sydd gennych, neu eich cynrychiolydd, pan fyddwch yn anfon eich hysbysiad cais atom. Er enghraifft, os bydd angen arwyddwr neu ddehonglydd arnoch yn y gwrandawriad, neu os bydd angen gwneud unrhyw drefniadau ychwanegol ar gyfer y gwrandawriad, byddwn yn sicrhau bod y trefniadau ychwanegol angenrheidiol wedi eu darparu ar gyfer y gwrandawriad.

Adran 2 – Perfformiad a Datblygiad

Yn yr adran hon, trafodir:

- Niferoedd ac ystadegau
- Adolygiadau mewnol ac apeliadau i'r Uchel Lys
- Cwynion
- Effeithiolrwydd ein gwasanaeth

Niferoedd ac ystadegau

Mae'r Mesur yn galluogi unigolyn neu sefydliad gwneud apêl i'r Tribiwnlys ar y materion canlynol:

- Adran 58 – Dyfarniad gan y Comisiynydd nad yw'r gofyniad i gydymffurfio â safon (neu gydymffurfio â safon mewn modd penodol) yn afresymol neu'n anghymesur.
- Adran 95(2) – Dyfarniad gan y Comisiynydd fod methiant wedi bod i gydymffurfio â gofyniad safon.
- Adran 10, paragraffau 9 a 10 – apeliadau yn erbyn hysbysiadau tystiolaeth a roddir gan y Comisiynydd yn ystod ymchwiliad.
- Adran 95(4) – Camau gorfodi y mae'r Comisiynydd wedi penderfynu eu cymryd.
- Adran 99(2) – Dyfarniad gan y Comisiynydd na fu methiant i gydymffurfio â safon.
- Adran 103 – Penderfyniad gan y Comisiynydd i beidio â chynnal ymchwiliad i gŵyn (neu i derfynu ymchwiliad).

Ceisiadau

Yn ystod 2019-20 daeth 16 o geisiadau newydd* i law, roedd 0 cais wedi ei gario drosodd o 2018/19 (*Nifer y ceisiadau a ddaeth i law yn 2018/19 oedd 3 a'r nifer yn 2017/18 oedd 4.)

Math o gais	Nifer a dderbyniwyd yn 2018-19	Nifer a gariwyd drosodd o 2017-18	Nifer a gariwyd ymlaen i 2019-20	Nifer a ganiatawyd	Nifer a wrthodwyd	Nifer a dynnwyd yn ôl
Adran 58	0	0	0	0	0	0
Adran 95(2)	1	0	1	0	0	0
Adran 95(4)	1	0	1	0	0	0
Adran 99(2)	0	0	0	0	0	0
Adran 103	14	0	3	1	9	1

Natur yr achosion a gyflwynwyd i'r Tribiwnlys yn ystod 2019/20:

Natur yr achos	Nifer yr achosion
Apêl yn erbyn dyfarniad gan y Comisiynydd fod methiant wedi bod i gydymffurfio â gofyniad safon (Adran 95(2) o'r Mesur)	1 (6%)
Ceisiadau am adolygiad o benderfyniad y Comisiynydd i beidio ag ymchwilio i gŵyn (adran 103 o'r Mesur)	1 (6%)
Ceisiadau am adolygiad o benderfyniad y Comisiynydd i beidio ag ymchwilio i gŵyn (adran 103 o'r Mesur)	14 (88%)
Cyfanswm	16

Sut y datryswyd achosion (achosion a ddaeth i law yn 2019/20)::

Natur y datrysiad	Nifer
Tynnwyd y cais yn ôl (am nad oedd bellach o fewn awdurdodaeth y Tribiwnlys)	1 (6%)
Gwrthodwyd caniatâd i wneud cais (achosion o dan adran 103)	9 (57%)
Gwrthodwyd yr apêl	0
Caniatawyd	1 (6%)
Cariwyd ymlaen i 2020/21	5 (31%)
Cyfanswm	16

Yr Amser Rhwng Cais yn Dod i Law a Datrysiaid	
Nifer y dyddiau gwaith rhwng cais yn dod i law a'r datrysiaid	Modd o ddatrys y cais
17	Gwrthodwyd caniatâd i wneud y cais – adran 103
40	Rhodddwyd caniatâd i wneud cais – adran 103
167	Caniatâd i dynnu'r cais yn ôl (ar ôl i ganiatâd i wneud cais o dan adran 103 gael ei roi yn wreiddiol)
98	Gwrthodwyd caniatâd i wneud cais o dan adran 103 (gan gynnwys cynnal adolygiad o'r penderfyniad i wrthod caniatâd i wneud y cais)
1	Gwrthodwyd caniatâd i ymestyn y cyfnod o 28 diwrnod i wneud cais o dan adran 103 (gan gynnwys adolygiad o'r penderfyniad i wrthod ymestyn y cyfnod)
157	Caniatáu'r cais i ddiddymu penderfyniad y Comisiynydd i beidio ag ymchwilio (heb wrandawriad ac ar sail y papurau yn unig) – adran 103
101	Nifer y diwrnodau gwaith rhwng cais yn dod i law a'r datrysiaid, ar gyfartaledd.

Gwrandawriadau

Yn ystod 2019 – 2020 cynhaliodd y Tribiwnlys:

- 1 gwrandawriad panel ar gyfer ailystyried penderfyniad y Tribiwnlys i beidio â rhoi caniatâd i wneud y cais o dan adran 103.

Adolygiadau mewnol ac apeliadau i'r Uchel Lys

Adolygiad mewnol o benderfyniad y Tribiwnlys

Caiff parti wneud cais i'r Tribiwnlys i adolygu ei benderfyniad ar y seiliau:

- bod y penderfyniad wedi ei wneud yn anghywir oherwydd gwall pwysig gan weinyddiaeth y Tribiwnlys
- bod gan barti a oedd â hawl i gael ei glywed yn y gwrandawriad, ond a fethodd ag ymddangos neu gael ei gynrychioli, reswm da a digonol dros beidio ag ymddangos, neu
- bod gwall amlwg a phwysig yn y penderfyniad.

Rhaid i gais am adolygu penderfyniad y Tribiwnlys gael ei wneud yn ysgrifenedig gan ddatgan y sail, ddim hwyrach nag 28 diwrnod ar ôl y dyddiad yr anfonwyd y penderfyniad at y partion.

Yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn, cafwyd dau gais am adolygiad. Gwrthodwyd y ddau gais.

Apeliadau i'r Uchel Lys

Caiff parti, gyda chaniatâd y Tribiwnlys neu'r Uchel Lys, apelio i'r Uchel Lys ar bwynt cyfreithiol sy'n deillio o benderfyniad y Tribiwnlys.

Rhaid i ni dderbyn eich cais am ganiatâd i apelio i'r Uchel Lys o fewn 28 diwrnod calendr i'r ddyddiad y cawsoch eich hysbysu o benderfyniad y Tribiwnlys. Mae'n fater i unrhyw berson sy'n ystyried apêl gymryd cyngor cyfreithiol eu hunain.

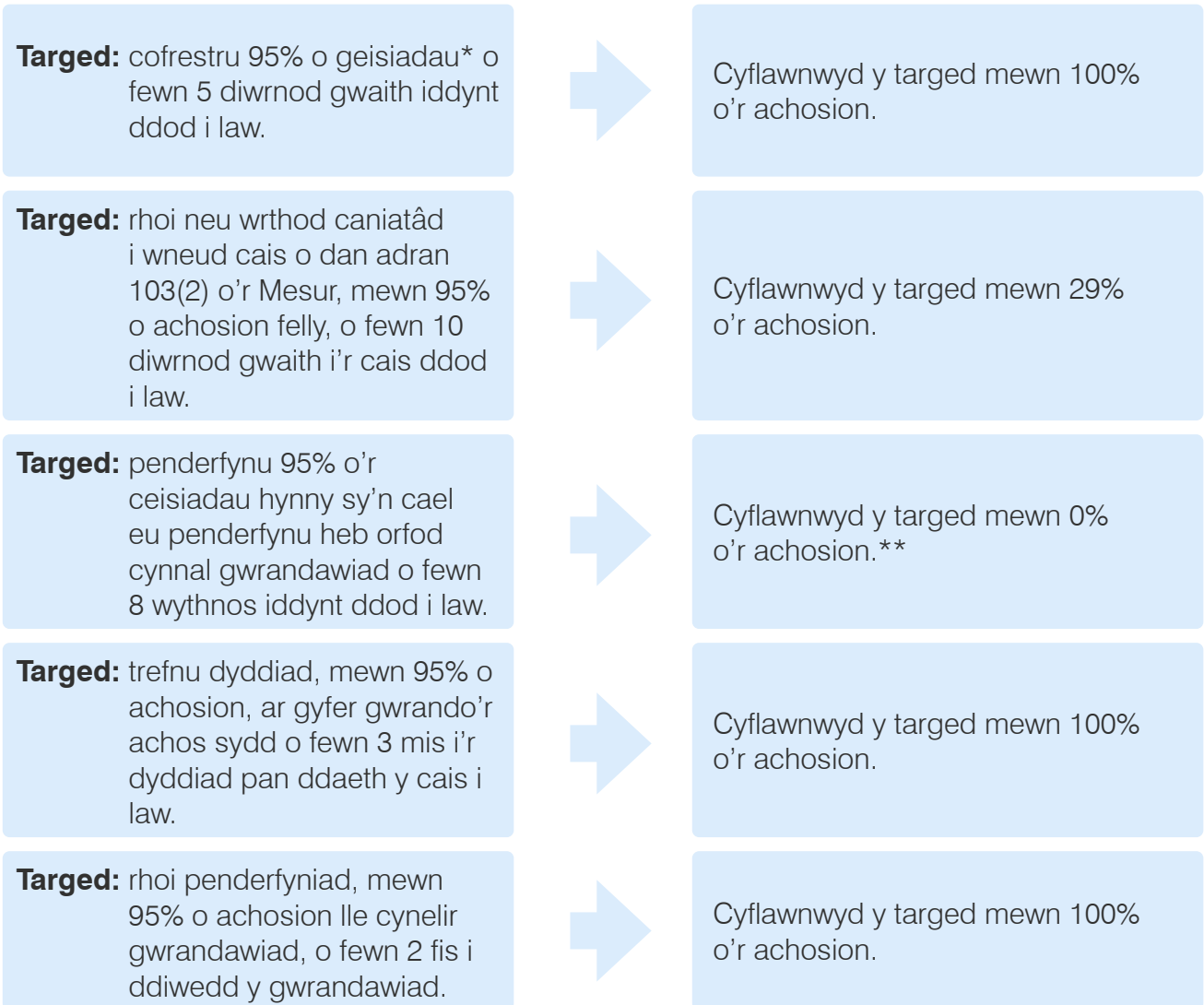
Yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn, ni chafwyd unrhyw geisiadau am ganiatâd i apelio.

Cwynion

Ni chafodd y Tribiwnlys unrhyw gwynion ffurfiol yn ystod cyfnod yr adroddiad.

Effeithiolrwydd ein gwasanaeth

Er mwyn monitro pa mor effeithiol yw ein gwasanaethau, y nod yw llunio dangosyddion perfformiad allweddol sy'n defnyddio boddhad cwsmeriaid i fesur dwy agwedd allweddol ar ein gwaith; effeithlonrwydd ein gwasanaeth, a'i ansawdd.

* Gan eithrio'r rhai sydd angen caniatâd o dan adran 103(2) o'r Mesur a'r rhai lle bo angen gwybodaeth bellach oddi wrth y ceisydd cyn y gellid eu cofrestru.

** Dangoswyd bod yr amser sydd ei angen ar y partion, mewn rhai achosion, i ddiffinio, trwy gyfnewid datganiadau achos, eu safbwyntiau ffurfiol yn hwy nag oedd wedi'i ddisgwyl, gan ei wneud yn amhosibl, yn yr achosion cymharol gymhleth hynny, i symud ymlaen i drefnu gwrandawriad (neu benderfyniad gan banel Tribiwnlys heb wrandawriad) mor fuan ag y disgwyliid. Profiad y Tribiwnlys yw bod datrys achos felly yn cymryd tua 6 mis gan gynnwys tua 5 mis rhwng derbyn yr achos a chynnal gwrandawriad a mis ychwanegol ar gyfer llunio a chyhoeddi'r penderfyniad.

Adran 3 – Uchaf-bwyntiau Penderfyniadau'r Tribiwnlys

Mae'n amlwg wrth edrych ar yr achosion eleni bod manylion sydd ar wefannau neu gyfryngau cymdeithasol yn dod yn destun cwyn yn aml iawn. Mae'r defnydd o'r Gymraeg yn datblygu wrth i gymdeithas ddatblygu, ac mae'n dda bod y Mesur yn briodol i'r sefyllfaoedd hynny. Mae hyn y galluogi'r Tribiwnlys i sicrhau yr edrychir ar anghenion dinasyddion Cymru yn wrthrychol ac yn deg yn yr oes gyfoes sydd ohoni.

Adran 4 – Blaenoriaethau Busnes

Yn yr adran hon:

- Blaenoriaethau Busnes 2020-2021

Mae'n bwysig bod y Tribiwnlys yn datblygu mewn ffordd sy'n ein galluogi i gyflwyno'r gwasanaeth gorau posibl i'n defnyddwyr. Mae'r adran hon yn ymwneud â sut y bydd y Tribiwnlys yn adeiladu ar yr hyn y mae wedi'i gyflawni drwy ganolbwyntio ar flaenoriaethau busnes a'n hymrwymiad i'n defnyddwyr.

Blaenoriaethau Busnes 2019-2020:

- Traws-aseinio 2 x aelod lleyg i'r Tribiwnlys
- Cynllunio a chynnal hyfforddiant ar gyfer yr aelodau i gyd.
- Parhau i fonitro a diweddarau gwefan Tribiwnlys y Gymraeg.
- Cyflawni gwasanaeth o ansawdd uchel.
- Mireinio dulliau'r Tribiwnlys o weithio, ar sail profiad o ymdrin ag achosion, er mwyn sicrhau'r safon uchaf o ran ystyried a phenderfynu achosion.

Adran 5 – Gwariant

Yn yr adran hon:

- Gwariant ar gyfer 2019-2020

Gwariant yn 2019-2020

Cynnwys	Gwariant*
Ffioedd, treuliau a hyfforddiant yr aelodau	£24,932
Recriwtio	£11,766
Costau cynnal gwrandawriadau, cyfieithu gwaith achos a lleoliad hyfforddiant	£5,081
Cyfanswm	£41,779